

ÎN C H E I E R E

10 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Oxana Scurtu, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Oxana Scurtu împotriva lui Lilian Scurtu, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului s.Centru privind decăderea din drepturile părintești, excluderea din actele de naștere ale copiilor minori a datelor despre tată,

împotriva deciziei din 06 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 20 august 2018 Oxana Scurtu a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Lilian Scurtu privind decăderea din drepturile părintești, excluderea din actele de naștere ale copiilor minori a datelor despre tată, cât și încasarea cheltuielilor de judecată

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că s-a căsătorit cu pîrîtul Lilian Scurtu la XXX. Din căsătoria cu pîrîtul, la XXX s-a născut copilul XXX, iar la XXX s-a născut copilul XXX, ambii copii la moment se află la întreținerea și educația sa.

În timpul căsătoriei pîrîtul deseori manifesta comportament agresiv față de dînsa și copii. La 28 decembrie 2010, în urma actelor de violență fizică din partea pîrîtului, i-a fost cauzată XXX. Ca urmare, prin ordonanța judecătorească din 06 ianuarie 2011, emisă de Judecătoria Botanica, mun. Chișinău, față de pîrît au fost aplicate măsuri de asigurare, pentru perioada de 3 luni.

La 18 ianuarie 2013, prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, căsătoria cu Lilian Scurtu a fost desfăcută, iar domiciliul copiilor minori a fost stabilit cu mama.

Deoarece pîrîtul nu participa benevol la întreținerea copiilor, prin ordonanța judecătorească din 15 mai 2013, emisă de Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, s-a dispus încasarea de la Lilian Scurtu în beneficiul său a pensiei pentru întreținerea copiilor minori, în mărime de 1/3 din toate tipurile de venit lunar, pînă la atingerea

majoratului fiului XXX, ulterior în mărime de 1/4 din toate tipurile de plăți lunare pînă la atingerea majoratului fiului XXX.

Lilian Scurtu nu achita pensia de întreținere stabilită prin ordonanță judecătorească. Ulterior încasarea forțată a pensiei a fost sistată, în legătură cu înregistrarea la XXX a căsătoriei repetate cu pîrîtul. Viața în comun cu pîrîtul a fost imposibilă, acesta nu își onora obligațiile de soț și tată al copiilor, ca rezultat prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 24 februarie 2016, căsătoria cu Lilian Scurtu a fost desfăcută, iar domiciliul copiilor minori a fost stabilit împreună cu mama.

Mai mult, dînsa fiind fidejutor în baza unui contract de credit contractat de Lilian Scurtu de la B.C. „Moldova-Agroindbank” SA, este nevoită să ramburseze în limita posibilităților, în locul acestuia, suma creditului și să achite dobîndi și alte plăți pentru utilizarea creditului.

După desfacerea căsătoriei, pîrîtul nu a contribuit la întreținerea copiilor, iar conform certificatului executorului judecătoresc Nicolăescu Nicolae din 20 aprilie 2018, restanța la plata pensiei de întreținere constituie suma de 13 390,20 de lei. Totodată pîrîtul nu-și vizitează copiii, nu participă la întreținere și educație, ignorând interesele și obligațiile sale în calitate de părinte și încălcând drepturile copiilor la îngrijire și educație.

Decăderea din drepturile părintești a pîrîtului față de copiii minori Dumitru Scurtu și Lilian Scurtu, va fi în interesul superior al acestora, fapt recunoscut de către însuși Lilian Scurtu, care prin declarația notarială din 18 aprilie 2018 și-a exprimat acordul privind decăderea sa din drepturile părintești.

Reclamanta Oxana Scurtu a solicitat decăderea din drepturile părintești a lui Lilian Scurtu în privința copiilor minori XXX, născut la XXX și XXX, născut la XXX; excluderea din actele de naștere ale copiilor minori a datelor despre tată și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea protocolară din 01 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, Direcția pentru protecția drepturilor copilului s.Centru a fost atrasă în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 31 octombrie 2018, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Oxana Scurtu.

S-a decăzut din drepturile părintești Lilian Scurtu, în privința copiilor minori XXX, născut la XXX și XXX, născut la XXX.

S-a încasat de la Lilian Scurtu în beneficiul Oxanei Scurtu suma de 100 de lei, cu titlu de recompensă a taxei de stat.

În rest acțiunea în partea excluderii din actele de naștere al copiilor minori a datelor despre tată, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de fond a constatat că prin probele prezentate s-a confirmat că pîrîtul cu rea intenție se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere, or, nici după desfacerea primei căsătorii și nici după desfacerea celei de a doua căsătorii cu reclamanta, pîrîtul nu a achitat pensia de întreținere.

Astfel, circumstanțele invocate de către reclamantă precum că, decăderea din drepturile părintești a pîrîtului o cer interesele copiilor minori, deoarece atitudinea tatălui față de obligațiile lui părintești, față de obligațiile lui de cetățean a unui stat de drept să respecte drepturile altor persoane și legea, pot avea un impact negativ

asupra dezvoltării armonioasă și corectă a copiilor, instanța le-a considerat fondate, or aceste circumstanțe au fost probate prin înscrisuri concludente și pertinente.

Totodată însăși pîrîtul prin declarația notarială din 18 august 2018 și-a exprimat acordul referitor la decăderea din drepturile părintești.

Ca urmare instanța de judecată a conchis că este necesar de a decădea din drepturile părintești pe Lilian Scurtu, în privința copiilor minori, cerință apreciată ca întemeiată.

Instanța de fond a considerat ca fiind neîntemeiată și a respins cerința cu privire la excluderea din actele de naștere al copiilor minori a datelor despre tată, or decăderea din drepturile părintești a tatălui nu poate servi drept temei pentru excluderea din actele de naștere a copiilor minori a datelor despre tată, deoarece datele referitoare la părinți, fixate în actele de naștere, atestă legătura de rudenie a acestora, maternitatea și paternitatea, filiația copilului. Iar, decăderea din drepturile părintești nu are ca efect pierderea rudeniei copilului cu părintele decăzut din drepturile părintești și nu are drept consecință excluderea părintelui din actul de naștere al copilului.

Instanța a menționat că prin excluderea datelor despre un părinte din actul de naștere al copilului în cadrul procesului de decădere din drepturile părintești, copilul este lipsit de dovada provenienței sale (filiației, rudeniei) și astfel este privat de un șir de drepturi patrimoniale și personale nepatrimoniale, care iau naștere în temeiul rudeniei cu părintele său.

Prin decizia din 06 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel declarată de avocatul Lilia Pacișina, în interesele Oxanei Scurtu și s-a menținut hotărîrea Judecătorei Chișinău, sediul central din 31 octombrie 2018.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, a concluzionat că instanța de fond corect a elucidat și constatat circumstanțele pricinii, a verificat și apreciat obiectiv probele prezentate la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicînd corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

La 07 mai 2019 Oxana Scurtu, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina, a declarat recurs, solicitînd casarea deciziei din 06 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel împotriva hotărîrii Judecătorei Chișinău, sediul Central, din 31 octombrie 2018, în partea respingerii pretenției cu privire la excluderea din actele de naștere ale copiilor minori, cu emiterea unei hotărîri noi de admitere a cererii de chemare în judecată în întregime.

În susținerea și motivarea recursului a indicat dezacordul cu soluția instanțelor ierarhic inferioare și a redat circumstanțele de fapt indicate pe parcursul examinării cauzei, menționînd că instanțele ierarhic inferioare au interpretat eronat legea și nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

A indicat că concluzia instanței precum că în cazul excluderii din actele de naștere ale copiilor minori a datelor despre tată, copilul este lipsit de dovada provenienței sale și astfel este privat de un șir de drepturi patrimoniale și personale nepatrimoniale, care i-au naștere în temeiul rudeniei cu părintele său, nu este bazată pe prevederi legale și contravine art. 69 Codul familiei.

Nici într-un caz excluderea din actele de naștere ale copiilor minori a datelor despre tată, după decăderea lui din drepturile părintești, nu poate influența negativ drepturile și interesele copiilor, asigurarea respectării cărora îi revin, în primul rînd părinților acestora conform art. 53, 61 Codul familiei.

Consideră că admiterea cererii este doar în interesul copiilor, și drepturile acestora nu vor fi încălcate. Mai mult, la atingerea majoratului, în caz de necesitate, însuși copilul are dreptul la completarea rubricii referitoare la tată din actul de naștere, la modificarea sau omiterea acestor date, în conformitate cu prevederile art.69 alin. (2) lit. d) al Legii privind actele de stare civilă.

Menționează că instanțele ierarhic inferioare nu au luat în considerare declarația notarială a lui Lilian Scurtu prin care acesta și-a exprimat acordul referitor la admiterea pretențiilor Oxanei Scurtu, și chiar a semnat la 01 octombrie 2018 tranzacția de împăcare, însă în ședința din 29 octombrie 2018 instanța a declarat că litigiile date nu pot fi soluționate pe cale amiabilă, din care motiv reclamanta a fost nevoită să renunțe la confirmarea tranzacției încheiate între părți.

Instanța de fond nu a motivat, cu referire la prevederile legale decizia sa privind respingerea pretenției privind excluderea din actele de naștere a copiilor a datelor despre tată, nici nu s-a referit la faptul că reclamanta nu a justificat o astfel de necesitate, iar instanța de apel a concluzionat ipotetic că operarea acestei radieri poate aduce atingere drepturilor copiilor minori, iar sarcina instanțelor de judecată este apărarea drepturilor supreme ale copilului și preîntâmpinarea unei eventuale lezări a drepturilor și intereselor acestuia, reieșind din materialele cauzei.

A specificat că art. 69 alin. (2) al Legii privind actele de stare civilă, care prevede lista actelor pe baza cărora se înscriu mențiunile, rectificările și completările în actele de stare civilă, printre care și hotărârea judecătorească privind excluderea din rubrica referitoare la tată din actul de naștere al copilului (lit. c)). Deci, adoptarea unor asemenea hotărâri este prevăzută de legislația națională, cu toate că nici o lege nu prevede exhaustiv cazurile, când poate fi luată această decizie. Totodată nici printr-o lege nu se limitează dreptul persoanei de a solicita și obligația instanței de judecată de a soluționa concomitent, problema decăderii persoanei din drepturile părintești și radierii din actele de naștere a copiilor informației despre persoana decăzută.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 06 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință părților la proces la 05 martie 2019 (f.d. 93), însă la materialele dosarului lipsește confirmarea recepționării deciziei recurate de către părțile la proces.

Astfel, recursul declarat de Oxana Scurtu, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina, la 07 mai 2019, se consideră a fi depus în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Cod de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Oxana Scurtu, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Oxana Scurtu, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicînd determinarea greșelilor imputate instanțelor inferioare, o minimă argumentare a criticii în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în prezenta cauză sunt similare celor indicate în procesul judecării asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Oxana Scurtu, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Oxana Scurtu, reprezentată de avocatul Lilia Pacișina.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh